

seer hen til det ene eller til det andet Forhold. Og derhos maa jo den samme Betragtning her gjøres gjældende, som jeg før anførte med Hensyn til de 26 Arvefæstere fra Bodilsker Sogn, at der ganske vist er enkelte af Statens Arvefæstere, som ikke svare for meget, og enkelte, som maaskee endog kunde svare mere, og at der altsaa, naar der desuagtet i det Hele fremkommer et saa ufordeeligagtigt Resultat, maa være enkelte blandt Huusarvefæsterne, hvis Afgift er aldeles odelæggende. — Jeg kunde have havt Vist til at vide, hvor stor den Afgift er, der i Almindelighed svares af Jord i den øvrige Deel af Riget, men jeg har ikke havt Leilighed til at faae Oplysninger derom. Jeg faae dog imidlertid forleden Dag en Artikel i „Berlingske Tidende“ af Etatsraad Tesdorpf, som berører disse Forhold, og hvoraf jeg derfor skal tillade mig at fremdrage enkelte Data. Det oplyses i denne Artikel, at dens Forfatter faaer i aarlig Afgift af sine Fæstere, naar han beregner Kornafgiften efter en Middeltart i Penge og medregner Pengeafgiften og Indfæstningssummen, ialt 21 Rd. og 46 $\frac{1}{2}$ pr. Tønde Hartkorn. Drager han derfra den Udgift, som han aarlig koster paa disse Lodder, saa bliver Afgiften kun 15 Rd., men, da Afgiften i den senere Tid er stegen, vilde han, hvis alle de ældre Fæstere nu bortbode, saa at Afgiften kunde beregnes efter de nuværende Priser, faae en Nettoindtægt af sine Jorder af 17 Rd. pr. Tønde Hartkorn. Paa de omtrent bedste Jorder, som her findes i Landet — det troer jeg nok, at de fælteste Jorder henregnes til —, faaer Godseteren altsaa 17 Rd. pr. Tønde Hartkorn, medens Godsherrn af de omtalte bornholmske Lyngmarker faaer 66 Rd. 2 Mk. pr. Tønde bornholmsk Hartkorn, eller Hartkornet omregnet til Hartkorn af samme Størrelse som i det øvrige Land, 88 Rd. 3 Mk. pr. Tønde Hartkorn. Det synes herefter, at der virkelig maa være noget Grundet i Andragendet om at faae disse Forhold undersøgte.

Man kunde nu sige: Men hvorfor have Andragerne ventet saa længe, før de ere komne med deres Besværing? Jeg skal da for det Første bemærke, at Afgifterne først for et

Par Aar siden ere indtraadte med deres fulde Størrelse, og at Byrden af dem altsaa først nu ret føles, idet man i de første 4 à 5 Aar var aldeles fri for Afgift og i de næste 5 Aar kun svarede en Fjerdedeel deraf, saa at de først nu efter 10 til 12 Aars Forløb svares med deres fulde Beløb. Men man indsaae forresten strax, at det var galt med Afgifterne, og at de vare altfor høie. Allerede den 27de November 1854 indgave 20 Huusmænd fra Smaalhyngen i Pedersker Sogn et Andragende til Finansministeren om Lettelse i deres Afgifter. Det blev afflaet den 10de August 1855. En bornholmsk Landcommunalforening — en Forening, der staaer ganske udenfor Huusarvefæsternes Række, idet de, der staae i Spidsen for Foreningen, naturligvis ere mere fremtrædende Landmænd paa Bornholm — indgav i Juli 1857 et Andragende om, at der ved Capitelstartens Sættelse maatte for Huusmændenes Skyld blive taget særdeles Hensyn til Prisen paa graa Havre, samt om en Lettelse i disse Arvefæsteafgifter. Dette Andragende blev afflaet den 20de Januar 1858. Jeg maa i Anledning af samme gjøre opmærksom paa, at de omtalte Lyngjorder kun egne sig til Dyrkning af graa Havre, medens Capitelstarten sættes for sædvanlig gulv Havre, som avles paa Indmarkerne. Dgsaa denne Omstændighed gjør selvfølgelig Afgifterne desto mere trykkende, da de altsaa skulle svares efter Capitelstarten paa en Havreart, som de Naagældende ikke kunne byrde paa deres usle Marker. Det nævnte Andragende blev, som sagt, afflaet. 107 Huusmænd og Arvefæstere indgave dernæst den 21de Marts 1858 et Andragende til Ministeriet for Monarchiets fælles indre Anliggender om en Durregulering af Arvefæsteafgifterne og om en ny Taxering og Bonitering. Det blev afflaet den 22de Mai 1858 fra Følesministeriets Side og den 3die Juni s. A. af det kongerigste Indenrigsministerium. 3 November 1859 indgave derpaa et stort Antal Arvefæstere et Andragende til Finansministeriet om en Omordning af Fæstevillaarene, hvilket var ledsaget af en Boniteringsforretning af 26 Lodder i Bodilsker Sogn. Det blev afflaet den 19de April 1860. De